

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 20 listopada 2008 r.

w sprawie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 7 listopada 2008 r. ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 6 w ust. 2:
 - a) w zdaniu wstępnym wyrazy "12 członków" zastępuje się wyrazami "15 członków",
 - b) w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 – 9 w brzmieniu:
 - "7) członka wskazanego przez Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej;
 - 8) członka wskazanego przez Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych;
 - 9) członka wskazanego przez Prezesa Krajowej Rady Notarialnej.";
- 2) w art. 10 w ust. 1 w pkt 4 po wyrazie "oraz" dodaje się wyrazy "zespołów i";
- 3) w art. 10 w ust. 1 po pkt 11 dodaje się pkt 11a w brzmieniu:

"11a) wyrażanie opinii w przedmiocie zwrotu stypendium;
- 4) w art. 12 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

"6. Kadencja Dyrektora Krajowej Szkoły wygasa w razie jego odwołania lub śmierci.";
- 5) w art. 14 w ust. 3 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

"Osoba ta powinna spełniać wymagania określone w art. 12 ust. 3.";
- 6) w art. 15 w ust. 2 w pkt 9 skreśla się wyrazy "Programowej Krajowej Szkoły";
- 7) w art. 16:
 - a) w ust. 2 skreśla się wyrazy ", zwany dalej "naborem", "

- b) w ust. 3 wyrazy "o naborze na aplikację w danym roku, określające limit miejsc na aplikację, a także ogłoszenie o naborze na aplikację" zastępuje się wyrazami "o naborze na aplikacje w danym roku, określające limit miejsc na poszczególne aplikacje, a także ogłoszenie o naborze na aplikację ogólną";
- 8) w art. 17:
- a) w ust. 3 po wyrazach "zespół konkursowy powołany" dodaje się wyrazy ", po uzyskaniu opinii Rady,";
- b) w ust. 11 po wyrazach "Ministra Sprawiedliwości na" dodaje się wyrazy "zaopiniowany przez Radę";
- 9) w art. 17 w ust. 4 w pkt 2 skreśla się wyrazy "spośród sędziów i prokuratorów";
- 10) w art. 17 ust. 5 otrzymuje brzmienie:
"5. Członkami zespołu konkursowego, o których mowa w ust. 4, mogą być sędziowie w stanie spoczynku lub prokuratorzy w stanie spoczynku.";
- 11) w art. 17 w ust. 7 w pkt 3 wyrazy "ust. 4" zastępuje się wyrazami "ust. 4 pkt 1";
- 12) w art. 17 w ust. 7 w pkt 6 wyrazy "przestępstwo skarbowe" zastępuje się wyrazami "umyślne przestępstwo skarbowe";
- 13) w art. 18 w ust. 2 dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:
"W przypadku gdy miejsce na liście kwalifikacyjnej, w którym następuje wyczerpanie limitu, o którym mowa w art. 16 ust. 2, zajmuje więcej niż jedna osoba, limit ulega podwyższeniu o liczbę osób umieszczonych na tym miejscu.";
- 14) art. 21 oznacza się jako art. 17a;
- 15) w art. 24 po wyrazach "obowiązków aplikant" dodaje się wyrazy "aplikacji ogólnej";
- 16) w art. 27 w ust. 1 wyrazy "także w kolejnych latach szkoleniowych, nie później niż w terminie 3 lat od dnia ukończenia przez nią aplikacji ogólnej" zastępuje się wyrazami "także w 3 kolejnych latach szkoleniowych po ukończeniu przez nią aplikacji ogólnej";

- 17) w art. 27 w ust. 2 wyraz "ukończenia" zastępuje się wyrazem "zakończenia";
- 18) w art. 30 po wyrazach "obowiązków aplikant" dodaje się wyrazy "aplikacji sędziowskiej albo prokuratorskiej";
- 19) w art. 31 w ust. 2 wyrazy "zajęcia i praktyki w Krajowej Szkole" zastępuje się wyrazami "zajęcia w Krajowej Szkole i praktyki zgodnie z programem aplikacji";
- 20) w art. 33 w ust. 2 po wyrazie "Szkoly" dodaje się wyrazy "zaopiniowany przez Radę";
- 21) w art. 33 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
"4. Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego kieruje jego pracami.";
- 22) w art. 37 w ust. 1 po wyrazach "zespołu konkursowego" dodaje się wyrazy ", zespołu, o którym mowa w art. 17 ust. 15,";
- 23) w art. 40:
 - a) w ust. 1 w pkt 1 wyrazy "przestępstwo skarbowe" zastępuje się wyrazami "popelnione umyślnie przestępstwo skarbowe",
 - b) w ust. 2 w pkt 1 wyrazy "przestępstwo skarbowe" zastępuje się wyrazami "popelnione nieumyślnie przestępstwo skarbowe";
- 24) w art. 41:
 - a) w ust. 1 w pkt 3 wyrazy "przestępstwo skarbowe" zastępuje się wyrazami "umyślnie przestępstwo skarbowe",
 - b) w ust. 2 w pkt 1 wyrazy "przestępstwo skarbowe" zastępuje się wyrazami "nieumyślnie przestępstwo skarbowe";
- 25) w art. 41 w ust. 1 pkt 7 otrzymuje brzmienie:
"7) nie przystąpił do egzaminu sędziowskiego i nie złożył wniosku o zezwolenie, o którym mowa w art. 34 ust. 2;"
- 26) w art. 41 w ust. 2 w pkt 2 wyrazy "z przyczyn nieusprawiedliwionych" zastępuje się wyrazami "bez usprawiedliwienia";

27) art. 44 otrzymuje brzmienie:

"Art. 44. 1. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, mając na uwadze bardzo złe wyniki szkolenia lub naganną postawę aplikanta, które skutkowały wykreśleniem go z listy aplikantów, Dyrektor Krajowej Szkoły może wydać decyzję nakładającą obowiązek zwrotu pobranego przez tego aplikanta stypendium, po uprzednim zasięgnięciu opinii Rady. Opinia Rady w przedmiocie obowiązku zwrotu stypendium jest dla Dyrektora Krajowej Szkoły wiążąca.

2. Od decyzji w sprawie zwrotu stypendium przysługuje odwołanie do Ministra Sprawiedliwości, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. Rozpoznanie odwołania następuje w terminie 14 dni od dnia jego wniesienia.

3. Od decyzji Ministra Sprawiedliwości, o której mowa w ust. 3, przysługuje skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tej decyzji.";

28) w art. 57 przed pkt 1 dodaje się pkt ... w brzmieniu:

"...) w art. 14:

a) w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

"3) ukończył wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał tytuł zawodowy magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;"

b) w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

"3) adwokatów, radców prawnych, prezesa, wiceprezesa, starszego radcy lub radcy w Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, którzy wykonywali ten zawód lub zajmowali takie stanowisko, przez co najmniej trzy lata.";

29) w art. 57 w pkt 9, w ust. 1 skreśla się wyraz "odpowiednio";

30) w art. 60:

a) w pkt 13 w lit. a w zdaniu wstępnym po wyrazach "w § 1" dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako tiret drugie i dodaje się tiret pierwsze w brzmieniu:

"- pkt 3 otrzymuje brzmienie:

"3) ukończył wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał

tytuł zawodowy magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej,";

b) w pkt 17 w lit. a w zdaniu wstępnym po wyrazach "w § 2" dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako tiret drugie i dodaje się tiret pierwsze w brzmieniu:

" – pkt 3 otrzymuje brzmienie:

"3) ukończył wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał tytuł zawodowy magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej,";

- 31) w art. 65 w ust. 3 oraz w art. 67 w ust. 3 skreśla się wyraz "trzyletnią";
- 32) w art. 65 w ust. 3 w pkt 1 oraz w art. 67 w ust. 3 w pkt 1 wyraz "albo" zastępuje się wyrazem "lub";
- 33) w art. 65 w ust. 3 w pkt 2 oraz w art. 67 w ust. 3 w pkt 2 wyrazy "3 lat" zastępuje się wyrazami "2 lat";
- 34) w art. 65 w ust. 4 w pkt 2 wyrazy "7 lat" zastępuje się wyrazami "6 lat";
- 35) w art. 66 w ust. 2 po wyrazach "spełnia osoba," dodaje się wyrazy "która w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy była zatrudniona na stanowisku asystenta sędziego, oraz osoba,";
- 36) w art. 71 w ust. 3 po wyrazach "prawa do wynagrodzenia" dodaje się wyrazy "za dany miesiąc".

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

Uzasadnienie

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm w dniu 7 listopada 2008 r. ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, proponuje wprowadzenie do jej tekstu 36 poprawek.

Poprawka oznaczona nr 1, która poszerza skład Rady Programowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury o 3 członków wskazanych przez prezesów właściwych Rad reprezentujących zawody prawnicze jest propozycją Senatu zmierzającą do zapewnienia reprezentatywności składu Rady oraz wyjściem naprzeciw postulatowi zwiększenia otwartości i przepływu pomiędzy zawodami prawniczymi.

Poprawki nr 2, 8 i 20 porządkują przepisy dotyczące opiniowania składów zespołów i komisji konkursowych i egzaminacyjnych oraz uzupełniają przepisy szczególne (dalsze w ustawie) dotyczące powoływania tych zespołów i komisji o wymóg ich zaopiniowania przez Radę. Senat uzupełnił przepis art. 10 ust. 1 pkt 4 o zadanie Rady Programowej polegające na opiniowaniu również składu zespołu egzaminacyjnego, stojąc na stanowisku, że nie istnieje istotny powód aby różnicować sposób powołania zespołu konkursowego i zespołu egzaminacyjnego.

Poprawki nr 3 i 27 zastępują obowiązek zwrotu stypendium, w przypadkach określonych ustawą, możliwością decydowania o zwrocie stypendium przez Dyrektora Krajowej Szkoły w wyjątkowych przypadkach, po wiążącym zaopiniowaniu przez Radę Programową. Senat zwrócił uwagę na restrykcyjność przepisów ustawy dotyczącą zwrotu stypendium, która wymierzona jest nie tylko wobec osób, które swoją postawą czy postępowaniem przyczyniają się do podjęcia wobec nich takiej decyzji ale i wobec osób, które w sposób niezawiniony staną się pokrzywdzeni przez przyjęte rozwiązania (np. wykreślenie z listy aplikantów osoby, która uzyskała dwie negatywne oceny z przewidzianych programem aplikacji sprawdzianów lub w przypadku skazania za nieumyślne przestępstwo, np. w ruchu drogowym).

Kolejną przyczyną wniesienia tych poprawek jest, dostrzeżona przez Senat, ewentualność zagrożenia zasady niezawisłości sędziowskiej osób, które pod presją zwrotu pobranego stypendium będą zmuszone podejmować decyzję co do zatrudnienia w organach wymiaru sprawiedliwości w terminie 3 lat od dnia ukończenia aplikacji.

Senat uznał za potrzebne wprowadzenie poprawki nr 5, która będzie ustanawiać wymogi dotyczące kwalifikacji osoby zastępującej zawieszzonego w czynnościach służbowych Dyrektora Krajowej Szkoły. Zdaniem Senatu osoba taka powinna swymi kwalifikacjami dawać rękojmię prawidłowego wykonywania powierzonej funkcji, nawet gdyby wykonywanie to nie było długotrwałe.

Poprawka nr 7 jest efektem stwierdzenia przez Senat, że w treści pierwszych trzech ustępów art. 16 zaistniało wymieszanie różnych materii. Część przepisów odnosi się do wszystkich trzech aplikacji to jest ogólnej, sędziowskiej i prokuratorskiej, część natomiast stanowi wyłącznie o aplikacji ogólnej. Ponieważ sposób naboru na aplikację wskazany w przepisie ust. 4 odnosi się jedynie do aplikacji ogólnej a nabór na aplikację sędziowską i prokuratorską nie następuje już w drodze konkursu, lecz w sposób określony w art. 28 i 29 Senat proponuje poprawkę porządkującą te zagadnienia.

Z przepisu art. 17 ust. 5 nie wynika, zdaniem Senatu, czy członkami zespołu konkursowego ma być jeden sędzia w stanie spoczynku i jeden prokurator w stanie spoczynku, czy tylko jedna z tych osób czy obie. Przepis nie stanowi również, kto wskazuje lub zgłasza te osoby, jako członków zespołu ani czy powiększają oni liczbę osób wchodzących skład zespołu, o którym mowa w ust. 4, czy wchodzi w do zbioru osób tworzących zespół. Poprawka nr 10 ma wyraźnie określać, że sędziowie i prokuratorzy, o których mowa w zmienianym ust. 5, wliczani są do liczby członków zespołu konkursowego określonej w art. 17 ust. 4.

Art. 18 w ust. 2 ustawy stanowi się, że osoby mające tę samą liczbę punktów umieszcza się na jednym miejscu na liście kwalifikacyjnej. Senat dostrzega mogący pojawić się problem polegający na tym, że przy określonym limicie przyjęć ostatni wolny etat przypadnie na miejsce, na którym jest dwie lub więcej osób, stąd propozycja poprawki nr 13.

W art. 27 stanowi się, że osoba, która ukończyła aplikację ogólną może złożyć wniosek o umieszczanie jej na kolejnych listach szkoleniowych, nie później niż w terminie trzech lat od dnia ukończenia przez nią aplikacji. Ponieważ aplikacja ogólna nie będzie się zaczynała z określonym dniem, tylko w terminie nie później niż trzech miesięcy od dnia opublikowania listy kandydatów zakwalifikowanych na aplikację, przeto trudno przewidzieć, na jaki dzień przypadają będą w kolejnych latach dni ukończenia aplikacji. Stąd propozycja poprawki nr 16, która przestaje uzależniać prawo wpisania się na listę klasyfikacyjną w kolejnych latach od daty zakończenia aplikacji ogólnej w danym roku.

Kolejne z omawianych poprawek (poprawki nr 31-34) dotyczą art. 65 i art. 67 ustawy. Przepisy te należą do grupy przepisów przejściowych i regulują zasady ubiegania się o stanowisko sędziego przez osoby, które ukończą (lub ukończyły) aplikację sądową na dotychczasowych zasadach albo posiadając określony staż pracy w charakterze referendarza lub asystenta sędziego, będą się ubiegać o stanowisko sędziego po zdaniu egzaminu sędziowskiego lub prokuratorskiego.

Senat zdecydowanie stanął na stanowisku, że nie istnieją racjonalne podstawy różnicowania sytuacji prawnej osób, w zależności od tego jak długo trwała aplikacja sądowa,

którą osoby te ukończyły (poprawka nr 31). Zdaniem Senatu przepis w brzmieniu dotychczasowym jest krzywdzący dla osób, które ukończyły aplikację w wymiarze dwu i pół rocznym, które nie będą mogły skorzystać z jego dobrodziejstwa.

Nie dostrzeżono również uzasadnienia dla różnicowania okresów pracy osób, które były zatrudnione na stanowiskach referendarza lub asystenta sędziego. Padające argumenty za większym profesjonalizmem jednej bądź drugiej grupy tworzą antagonizmy i nie służą, zdaniem Senatu, budowie porozumienia i konsolidowaniu środowiska przyszłych sędziów (poprawki nr 32-34).

Na mocy dotychczasowych przepisów asystentem sędziego mogła zostać osoba, która odbyła roczny staż urzędniczy (dotychczasowy art. 155 § 2 pkt 5 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych) albo spełniała warunki do odbywania takiego stażu. Obecna nowelizacja zmienia wymagania określone ustawą, konieczne do bycia zatrudnionym na stanowisku asystenta. Konieczne stało się uregulowanie w ustawie sytuacji osób, które zostały zatrudnione na stanowisku asystenta sędziego na dotychczasowych zasadach (poprawka nr 35).

Pozostałe poprawki mają na celu doprecyzowanie przepisów ustawy.